

Com un nen feliç

MAR BOSCH

Si heu vist mai un tall de crani sense carn —sí, ja ho sé que no és una cosa gaire habitual, però us l'haureu d'imaginar—, un tall sec de crani de nen, descobrireu que hi ha dues línies de dents. N'hi ha unes que estan esperant per sortir, que faran arrels de veritat i s'hi quedaran, anant bé, fins que el nen sigui força gran però no vell del tot. Les dents permanents, més grosses, més dures, situades per sobre i per darrere de les dents de llet abans que caiguin, fan que ens adonem de la mena de força amb què empeny la mossegada adulta. Fer-se gran, vist així, en secció neta, fa una mica de fàstic. O de por. O una barreja de totes dues coses. I és molt trist, tot plegat. Perquè, a més, les dents de llet ens recorden que la infància —aquell paradís exhumat continuament i sense escrúpols— és un estat provisional, que comença amb el gran dolor de l'eclosió de les primeres dents i s'acaba quan ja s'ha després l'última peça.

Mentrestant, els nens mosseguen i somriuen amb les dents de llet d'una manera molt semblant a la dels adults, però sense distingir algunes normes respecte a allò que poden fer i deixar de fer amb la seva dentadura: mossegar la carn que la mare els ha posat al

plat està bé, per exemple. Mossegar el dit d'un altre nen, no. Que si li arrenques, allò queda per sempre, encara que després li tornis a enganxar amb cola. Però aquestes coses ja les aprendran més tard. Que són nens i ja se sap. Petits monstres sense empatia ni filtres, assajadors amorals de l'espècie, els de sucre. I tot això aconseguen inspirar el nens de l'univers barderiana, aquest món sòrdid i anguniós d'on no surts fins a l'última plana i una ressenya torbada. Lectors, alguns ja ho sabreu: la tendresa porta un punyal i es diu damià bardera!

Els nens de la fàbrica bardera (així, en minúscula) són d'aquells del cop de roc llançat amb massa traça, com bé diu Antoni Munné-Jordà al pròleg d'aquest recull de contes. Nens, nens crescutets, nens per omissió o de pensament, però que, en definitiva, són criatures que «es nodreixen de la llet de la vaca cega per poètics i mutilats». O de la vaca de la mala llet, diria jo. Perquè l'agror hi és permanent i el narrador, que sembla entonar una dicció melosa en l'escriptura, es descobreix com un gran esquinçador. Així, veureu desfilar en aquests contes perversos —i un punt pervertits per la servitud a l'efectisme— un nou tribut als relats d'infància i una gran botifarra a l'imaginari d'una infan-

BARDERA POCH, Damia

Els nens de llet

El Cep i la Nansa edicions, Vilanova i la Geltrú 2016. 109 p.

cia de cotó: caputxetes horroritzades, àvies molt ben conservades malgrat la crueltat del temps, entranyes entranyables, amputacions que restitueixen somnis, restitucions abominables i... Ep! també algun final feliç: casualment, el relat anomenat *El matrimoni*. I no sabeu com s'agraeix un bàlsam entre tants de cops de bistec a la cara. Finalment, el conjunt està escrit amb una intel·ligència punxeguda que prem fort contra la pàgina i que deixa solc quan no l'estripa. I l'autor és com un nen que és feliç fent allò que més li agrada: jugar i enjogassar, riure a plena veu, explicar històries, escriure-les.

Pous i Pagès, vagabund en l'exili

GRISELDA OLIVER I ALABAU

De la pau i del combat —publicada a Mèxic, el 1948—, l'última obra que Josep Pous i Pagès escriuria, gira entorn d'un fet transcendent per a la vida de l'autor: l'exili. Perquè no només és una obra feta a l'exili, sinó que és una obra sobre l'exili: «Benaventurat qui arriba a sentir-se com un arbre, ben

clavat en el sòl que l'ha vist néixer, i sap que no el pot desarrelar cap vent, per embravint que sigui», escriu l'escriptor, nascut a Avinyonet de Puigventós, a la primera prosa poètica que enceta la lectura d'aquesta obra, dividida en tres llibres. «La vida no és repòs i platxèria solament, sinó també contrast i lluita», escriurà més endavant.

POUS I PAGÈS, Josep

De la pau i del combat

Adesiara Editorial: Martorell, 2016. Introducció de M. Àngels Bosch. 393 p..

Aproximació a la matemàtica de la història

ADRIÀ PUJOL CRUELLES

El químic Alexandre Deulofeu va néixer a l'Armentera, el 1903, però el considerem figuerenc. A la capital de l'Alt Empordà va fer de professor a l'IES Ramon Muntaner. També va ser regidor d'ERC, i alcalde accidental durant la Guerra Civil. A l'exili va fer de paleta, historiador, músic, obrer, pagès i poeta. Un cop tornat es va dedicar a la farmàcia, i va posar en solfa una de les teories històriques mes sorprenents del món, la *Matemàtica de la Història*.

L'acadèmia no ha fet mai cas a la producció deulofeuniana, una quarantena de títols. Ell va dir que totes les cultures poden durar 5.100 anys, dividits en tres cicles evolutius de 1.700 anys que, al seu torn, contempen una època de fraccionament demogràfic i de gran creativitat cultural (650 anys), i una època d'unificació imperial i decadència (1.050 anys). Onades civilitzadores precises, al marge dels individus. En fi, amb aquesta entrada de cavall sicilià no és estrany que Vicenç Vives arrufés el nas.

En qualsevol cas, el model deulofeunià ha cridat l'atenció, per com el seu determinisme s'ha acomplert en la recent història d'Europa. Diguem que va predir la caiguda de l'URSS, la dominació alemanya del continent i la propera

independència de Catalunya. Va ser un defensor de Catalunya com a bressol de la cultura europea, de l'art romànic i del pensament filosòfic occidental. En concret, el punt zero se situa a l'Empordà i, al Rosselló, l'òmfal. Una idea, aquesta, germana de les il·luminacions de dos amics seus: la coneguda «L'estació de Perpinyà és el centre del món», de Dalí, i la seductora «Els catalans ho tindrem tot pagat», de Pujols.

Però parlem de la feina ingent de l'autor de *Les onades del mar de la història*, Max Pérez. És filòsof, i ha estat guia al monestir romànic de Sant Pere de Roda. Per tant, té les facultats ideals (experiència i artilleria teòrica) per demostrar el cientisme de Deulofeu, espigolar-ne les influències, i situar-ne la dena al rosari de pensadors catalans com Lluïl i Sibiuda.

Anteriorment hem pogut llegir aproximacions a Deulofeu, ben meritòries (Pujol, Casassas, Roca i Gutiérrez), però la de Max Pérez fa un salt endavant. De vegades és una mica feixuga de llegir —li falta grapa divulgadora— però és que la tasca que s'imposa no és cap passatemps. A diferència de Josep Pla, que va sortir una mica escaldat quan va recollir el pensament pujolsià (1931) a *El sistema de Francesc Pujols: Manual d'hiparxiologia*,

mença a ser el “vagabund”, la paraula que simbòlicament s'acosta més a la realitat existencial de l'exili», explica M. Àngels Bosch, autora de la introducció de la nova edició que Adesiara Editorial ha fet aquest 2016 de l'obra.

A l'exili va començar a anotar a *Dieterari de l'exili*, uns apunts que estaven a mig camí de la política i de la reflexió i que serien el precedent de les proses poètiques que componen *De la pau i del combat*, obra profundament inspi-

PÉREZ MUÑOZ, Max

Les onades del mar de la història

Brau. Figueres, 2016.
203 p.

Max Pérez avança amb peus de plom. De manera provisional però segura, va traient les capes de polpa que guarden el pinyol de la teoria. Així descobrim un Deulofeu informat, és clar, dels corrents de pensament de la seva època. Un historiador audaç que deixa descalces les teories de Fukuyama. Però també coneixem l'altre Deulofeu, l'intuïtiu, el català monstruós que s'eleva, el creador d'una teodicea única.

Enhorabona, Max Pérez, i sort amb tots els fronts que, segur, ara deu tenir oberts!

rada pels *Pensaments* de Blaise Pascal, en les quals un Pous i Pagès, molt diferent del de *Revolta* o de *La vida i la mort de Jordi Fraginals*, apareix rendit per les vicissituds del moment. Al llarg de gairebé quatre-centes pàgines, Pous aborda la condició humana, la guerra i la misèria, però també evoca l'angoixa existencial i la nostàlgia a través de descripcions paisatgístiques i records personals. Per aquest motiu sovint se l'ha qualificat com el seu «testament vital».

El gener del 1939 Pous i Pagès, que en aquell moment era director de la Institució de les Lletres Catalanes —en va ser el primer director—, abandonava Barcelona i es dirigia a Girona per poder creuar la frontera i arribar a França. Allà es va establir primer a Avinyó i després a París i Olhèrgas, fins que va poder tornar el 1944 a Barcelona. En el moment en què els nacionalistes arribaven a la Ciutat Comtal, Pous i Pagès «sabia que no podia quedar-se a Barcelona. I co-

Una biografia de referència

PERE BOSCH

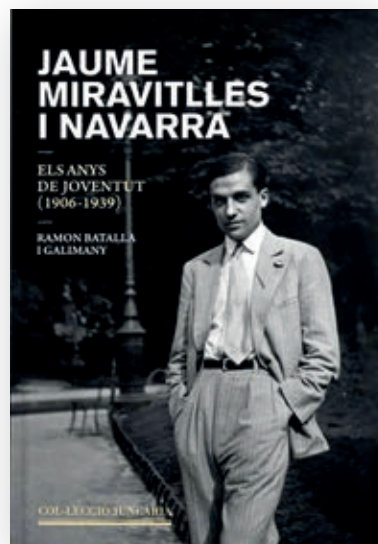
Jaume Miravittles (1906-1988) és una figura rellevant de la política catalana, que va viure en primera persona episodis com ara els fets de Prats de Molló o la revolta del 6 d'octubre de 1934. I que va assolir un protagonisme especial durant la Guerra Civil, primerament com a secretari del Comitè Central de Milícies Antifeixistes i, més endavant, com a cap del potent commissariat de propaganda. Però, al mateix temps, es tracta d'un personatge complex, que va experimentar alguns canvis polítics abruptes; i al mateix temps, una figura força desconeguda, un fet que, molt probablement, cal atribuir a l'escassa tradició dels estudis biogràfics al nostre país i al fet de no haver estat mai un home de partit.

L'historiador Ramon Batalla és, a hores d'ara, el millor coneixedor del polític figuerenc. Va donar-ne una primera mostra el 2003, quan va dedicar-li la Beca de Recerca Ciutat de Figueres, i va acabar de confirmar-ho el 2010, amb la tesi doctoral. L'Ajuntament de Figueres i la Diputació de Girona, en el marc de la col·lecció Juncària, han tingut l'encert de donar el format de llibre a aquest ingent treball. La publicació representa un primer tast, centrat en «els anys de joventut» de Miravittles, des del 1906 fins el 1939. S'hi ressegueix la infància i l'adolescència a Figueres, la militància

catalanista, l'exili a París, el pas del Bloc Obrer i Camperol a ERC i, finalment, els intensos anys de la Guerra Civil. Es tracta, doncs, d'una etapa clau per al nostre país, i també per a Jaume Miravittles, que va viure-la amb intensitat i passió.

Un dels principals mèrits de l'autor rau en la capacitat per dialogar amb paciència i intel·ligència entre el munt d'escrits que va generar el biografiat; i, al mateix temps, en l'habilitat i el rigor a l'hora d'afrontar i eludir les anècdotes i els rumors que han contribuït a entelar i distorsionar la seva imatge. El resultat final és un retrat multidimensional del biografiat, en el qual es tracta no només el seu pensament i trajectòria polítiques sinó també el vessant més íntim i personal, en bona part extret de les seves anotacions autobiogràfiques. L'autor assumeix, a més a més, un esforç constant per reproduir l'ambient en què es va moure en Met Miravittles, amb alguns capítols que posen de manifest una notable maduresa com a historia-

Un dels principals mèrits de l'autor rau en la capacitat per dialogar amb intel·ligència entre el munt d'escrits que va generar el biografiat

BATALLA I GALIMANY, Ramon

Jaume Miravittles i Navarra. Els anys de joventut (1906-1939)

Ajuntament de Figueres i Diputació de Girona. Col·lecció Juncària Figueres, 2016. 435 p.

dor. Resulten especialment reeixides, en aquest sentit, les pàgines dedicades al període de la guerra civil; una etapa que ja havia estat abordada en un llibre col·lectiu editat fa deu anys i en el qual va participar Ramon Batalla mateix. Si a tot això hi afegim una redacció fluida —una qualitat no gens habitual entre els historiadors—, el resultat final és un llibre que no només cal qualificar de biografia rigorosa, sinó també d'excel·lent lliçó d'història. Certament, tal com apunta l'historiador Pere Gabriel en el pròleg, l'obra de Ramon Batalla està «cridada a convertir-se en un llibre clàssic i de referència».

La història d'una nissaga familiar

CASTAÑO, Montse

La dolça Caterina. L'última de les Malastruga

Edicions Cal·lígraf
Desembre 2015. 424 p.

ASSUM GUARDIOLA

Podria ser una bona novel·la si no fos per la trama sovint previsible, pels personatges sobreactuats, per algunes escenes gratuïtes, per la intrusió del narrador a opinar i a explicar sentiments que ja han

quedat mostrats i, sobretot, per aquesta voluntat de l'autora de voler ser literària que la fa caure en tòpics genèrics i en un barroquisme estilístic excessiu.

Malgrat tot això, la novel·la no deixa de ser interessant: narra les peripècies

Com un gra de sal en una ferida

ALBERT BOU

El dia 21 d'octubre de 1969, a les antigues casernes de Girona, seu del regiment d'infanteria Ultònia, en Joan Gasull i en Miquel Dídac Piñero van ser jutjats i absolts en Consell de Guerra sumaríssim per terrorisme. Se'ls acusava d'encobriment de l'intent de posar una bomba a la discoteca Tiffany's de Platja d'Aro per part de Francesc Tubau, l'altre acusat, que sí va ser condemnat, a divuit anys de reclusió menor. En va complir més de sis.

A tots tres, en diferent mesura, els va afectar aquell fet, i ara en Joan Gasull l'ha explicat, tot i que, com diu ell mateix, «com un gra de sal en una ferida, encara fa mal en el record». El títol de la novel·la és *El pacifista que pretenia volar una discoteca*, i l'ha publicada l'editorial gironina Llibres del Segle en la col·lecció «Què us diré».

amoroses d'una nissaga familiar originària de les Guillerries i que, pels avatars de la vida, s'estableix a l'Escala. En aquest sentit, la novel·la emmiralla el decurs de la història del segle xx en aquests escenaris: entenem el present si revisem

Però la novel·la és molt més que la relació d'aquell fet. En Joan Gasull ens explica la trajectòria vital d'uns joves que es troben a l'escola de l'Escala i després estudien a l'Institut de Figueres. Descriu fets viscuts, com ara l'enterrament dels escriptors Caterina Albert i Carles Fages de Climent; recorda persones que els influeixen, com el notari Rocha, que va ser regidor a Palamós, com en Joan molts anys després; i evoca fets com ara el maig francès de 1968, l'execució de Grimau o la mort d'Enrique Ruano a mans de la policia.

Però sobretot ens fa viure l'ambient asfixiant d'aquells anys foscos de franquisme, de repressió sexual i política, i com van adquirint una consciència social a través de lectures, de contactes amb militants clandestins o de capellans que volien, com diu l'autor, modificar els aspectes més negatius de la realitat.

L'autor no vol justificar l'acció del seu amic sinó que intenta que entenguem el context en el qual té lloc l'intent d'atemptat i, a través d'una conversa entre el protagonista i una antiga companya d'institut, ens explica la duresa de les presons franquistes a través de records de tots i de les cartes d'en Tubau que, de manera legal o clandestina, envia des de les diverses presons.

El 1969, en Francesc Tubau, el protagonista, volia canviar el seu món.

el passat i aquestes formes de vida que s'han perdut. I l'estructura està treballada a consciència: tres parts que recullen la trama del passat protagonitzada sobretot per l'Antònia, l'àvia de la protagonista, i, en menor mesura, per la mare, la Maria del Mar i la línia del present protagonitzada per la Caterina, l'última de les Malastruga. Tot això en un món narratiu

GASULL, Joan

El pacifista que pretenia volar una discoteca

Llibres del Segle.

Col. Què us diré, 38. Girona, 2016
253 p.

Al cap de poc temps confessa que la seva actitud va ser un error estratègic i una acció contrarevolucionària. Avui, als seus coetanis, que no vam tenir el valor que ell va tenir fa molts anys, ens complau saber que continua defensant causes nobles, que és una manera diferent de canviar el món.

I en Joan Gasull, l'autor, ens ho explica tot plegat de manera amena i amb un domini magistral de la llengua, eficàcia en el relat i una riquesa lèxica notable. Molt recomanable per la forma i per l'argument, testimoni d'un temps passat i no millor, per cert.

que, com ens recalca l'autora al final de la novel·la, és la principal raó d'aquesta: l'entorn feréstec que determina l'esdevenir dels personatges i l'omnipresència del mar que atrau i que espanta.

En definitiva: una primera novel·la millorable pel que fa a l'estil i a la tècnica narrativa però en què es poden trobar punts d'interès que n'avalin la lectura.

Darrera estació d'un viatge reiniciàtic

ROSA MARIA GIL TORT

L'autora d'aquesta novel·la finalista al Premi Bertrana del 2016, l'Alba Sabaté, amb la seva prosa planera i detallista alhora, ens convidava en les seves novel·les a viure apassionants viatges interiors. No hi cerqueu, però, anàlisi psicològica, frases rotundes ni girs inesperats. Més aviat trobareu escenes diàries repetides i viscudes centenars de vegades arreu, que esdevenen matèria literària quan ens presenten les raons del perquè de cada sentiment, de cada costum, de cada record. Els seus personatges són els que passegen pels nostres carrers, fan cua a la botiga, escombren les engrunes i reguen els geranis del balcó. Són les nostres amigues, mares, tietes i germanes, companys de feina, cunyats o simplement nosaltres mateixos. Fa falta una mirada atenta per veure-hi més enllà de retrats i situacions, allò que és universal perquè és intrínsec a la naturalesa humana.

L'hotel blanc de la platja no és una novel·la fàcil, com tampoc ho

eren *Aniversari* ni *Paradisos d'aigua*. L'autora basteix una història de retorn i nostàlgia de la joventut, presentant-nos uns escenaris urbans que molts guardem en la memòria, i ens atrapa perquè sap hàbilment seduir-nos amb el nostre propi passat, com a gironins i com a joves. I en aquest escenari mític de la joventut que ens retorna apareixen les raons d'una dona que cerca, que lluita, que es vol refer a ella mateixa. La protagonista, Virgínia, supervivent d'una prova límit, anhela tornar a ser ella, busca la seva pròpia reconstrucció com a dona, i per fer-ho s'entesta a reiniciar la seva vida allà on va començar tot, allà on va experimentar la joventut, amb tot el doll de possibilitats i desitjos per aconseguir, allà on es creia bella, eterna i capaç de tot. I com en un film d'art i assaig en blanc i negre, van passant per davant nostre

El cinema Modern, el bar l'Arc, l'Enderroc, el Bistrot, tota una geografia sentimental que ens atrapa

SABATÉ, Alba

L'hotel blanc de la platja

Editorial Columna
Barcelona, 2016
197 p.

espais mítics ancorats en la memòria de molts lectors: el cinema Modern, el bar l'Arc, l'Enderroc, el Bistrot, tota una geografia sentimental que ens atrapa amb la intenció de penetrar en aquella altra geografia humana on regeixen el pas del temps, la maduresa, l'amor i la mort. Tot plegat embolcallat en una història breu, que passa en pocs dies. Uns éssers i uns espais propers que ajuden a explicar tota una vida i ens somouen records i consciències entre la realitat i la ficció.

COSTA I SAVOIA, Ernest
Pous de neu i de glaç

Quaderns de la Revista de Girona, 182
Diputació de Girona, 2016. 96 p.

En el fons, hi fa fred

DANI VIVERN LLADÓ

Ernest Costa i Savoia (Bescanó, 1940), al seu llibre *Pous de neu i de glaç*, una nova guia dins la Col·lecció «Quaderns de la Revista de Girona», demostra que és un investigador polifacètic. D'entrada, al títol ja s'hi fa una distinció entre «pous de glaç» –denominació ben coneguda– i «pous de neu». O sigui que el tema no és tan simple com podria sem-

blar. I l'aprofundiment en la matèria ha portat el maquetista a canviar lleugerament l'estructura a la qual ens té acostumats aquesta col·lecció. Cada capítol —sempre són dues pàgines cadascun— presenta aquesta vegada a la pàgina esquerra un text en color ocre. És una mena de fitxa-guia per a excursionistes a peu i/o en cotxe (els símbols hi són explícits) que ens indica com arribar

Dues etapes d'una vida

HENRY ETTINGHAUSEN

El *forat* es refereix al llibre encisador *El gat, unes llavors i quinze llibres* (Girona, 2011), en el qual l'autora relatà com s'havia establert a Catalunya amb el seu marit, John Langdon-Davies, escriptor, reporter a la Guerra Civil i organitzador de l'acollida d'infants refugiats en famílies angleses. En John i la Patricia havien marxat d'Anglaterra, el 1950, per odi al clima. Per sobreviure, a Sant Feliu de Guíxols havien muntat l'hotelet Casa Rovira, que es dedicà a atraure amics anglesos del matrimoni, i amics d'aquells amics.

El nou llibre —el del forat al mig— està impregnat de la mateixa exquisidesa que el primer. Comença amb la infantesa i la juvenesa de la Patricia en una Anglaterra post-victoriana, amb les flamarades de l'Imperi encara ben enceses i l'obsessió de la gent de bona posició social de comportar-se en públic sempre com calia. Per això, la seva educació inclou classes particulars de treballs manuals, de dansa, de música, de religió, d'elocució, però també un col·legi on les monges «ens parlaven de sexe amb la mateixa professionalitat que ens parlaven de les carreres, de les vocacions i dels perills de patir

hemorroides si continuàvem seient damunt dels radiadors calents».

El llibre està farcit de descripcions de gent estrambòtica que avui semblen de ficció, començant pel pare, que es jubilà als quaranta-cinc anys per dedicar-se al seu jardí, i per la mare —que creia en les fades, els follets i els gnoms—, que insistia en la necessitat de protegir-se contra les excentricitats dels estrangers. Es tracta d'un món en què, veient un home negre en un compartiment d'un tren, la mare diu a la Patricia de passar-ne de llarg, perquè «ell no voldria que ens el miréssim, pobre home, seria cruel».

Durant la Segona Guerra Mundial la Patricia aprèn a reparar ràdios d'avions militars. Després, havent-se enamorat a primera vista d'en John, no pensa dos cops a casar-s'hi i a emigrar pràcticament sense diners a Catalunya, on no havia posat mai els peus. A la segona part del llibre inclou anècdotes estrafolàries sobre l'hotelet, el seu personal i els seus hostes, barrejant-les amb l'època «postcasa Rovira», quan visqué la transformació de Sant Feliu d'un poble de pescadors i de fàbriques de suro en una capital de la Costa Brava, ple de xalets, grans hotels i blocs de pisos.

LANGDON-DAVIES, Patricia

El llibre del forat al mig

Col·lecció Josep Pla

Diputació de Girona, 2016, 171 p.

El llibre desborda de saviesa i d'humor. Des d'un sisè pis al carrer dels Guíxols i dels seus més de noranta anys, acompanyada d'un «collaret» proveït d'un botó d'emergència que li fa pensar que «en algun lloc hi ha algú esperant el meu», la Patricia gaudeix d'una visió en la qual es conjuguen deliciosament ironia i filosofia. El llibre ha estat traduït esplèndidament per Carme Geronès, i porta un excel·lent pròleg de Matthew Tree. Malgrat no haver coincidit mai personalment amb aquesta meva compatriota, tan talentosa, atractiva i sagaç, tinc la sensació de conèixer-la molt bé. Estic més que segur que el seu marit estaria molt orgullós de la seva carrera literària, i amb tota la raó del món.

al pou al qual es dedica el capítol. La idea s'agraeix. La resta del text descriu la història, estructura, usos i curiositats de cadascuna d'aquestes estructures arquitectòniques. Algunes són d'una complexitat i dimensions sorprenents.

Un altre detall amb què Costa demostra el seu esperit polifacètic és que totes les fotografies del llibre, menys unes set o vuit, són seves. No són fàcils d'obtenir. La llum sol ser escassa en els pous, i ha de costar accedir a l'angle ideal per presentar-ne tant una vista general com un detall mig ocult. Tot

i aquests obstacles, ens costaria trobar un altre Quadern amb la qualitat d'imatges d'aquest.

Que els lectors no temin veure's enfrontats a un text tècnic. Al contrari, els elements històrics s'hi enllacen amb el paisatge; els usos del glaç i de la neu es complementen amb referències gastronòmiques i medicinals, i no hi falten els referents literaris que s'han inspirat en aquestes obres, algunes de les quals han passat per restauracions més o menys encertades, tot i que més valdria haver-les simplement conservat, rein-

dica l'autor en més d'una ocasió amb força vehemència. Polèmica servida.

Un aspecte curiós de l'obra és el lèxic, molt ric. A vegades sorpren amb localismes dels que cal consultar a l'Alcover-Moll o, millor, als avis que encara tenen la sort de conèixer-los: *esborranc*, en el sentit d'«esvoranc»; *al devora* (a la vora de); *avidar* (donar vida a algú, a alguna cosa). I molts més...

En poques paraules, és un Quadern de tema molt específic i gens fàcil que l'autor ha sabut solucionar amb destresa, coneixement i amenitat.

ART I CULTURA

ALCALDE, Gabriel [et al.]. *La Prunera (Sant Joan les Fonts, la Garrotxa), un assentament neolític del IV/III mil·lenni cal BC en el Prepirineu català*. Girona / Bellaterra / Sant Joan les Fonts: Documenta Universitaria / Universitat Autònoma de Barcelona / Ajuntament de Sant Joan les Fonts, 2016.

ARMANGUÉ, Joan; FLAGUERAS, Joan; TESTART, Albert. *Cambra Agrícola de l'Empordà: Arquitectura, economia i societat*. Figueres: Brau, 2016, 239 p.

CLUSELLAS, Carme; Casacuberta, Margarida; Forts, Irene (eds.). *Santiago Rusiñol en terres gironines*. Girona: Museu d'Art de Girona, 2016, 155 p.

FREIXAS, Pere. *La basílica de Sant Feliu: Primera catedral de Girona*. Girona: Ajuntament de Girona, 2016, 258 p.

RUEDA, Josep Manuel; BUXÓ, Ramon (eds.). *Els mosaics de Bell-lloc del Pla (Girona): Una aventura de 140 anys*. Barcelona: Museu d'Arqueologia de Catalunya / Generalitat de Catalunya, 2016, 101 p.

GASTRONOMIA I CUINA

ANGLADA MERCADER, Francesc. *Els bollets que ens mengem*. Sant Joan de les Abadesses: Neurosi, 2016, 99 p.

BERNARDO, Mercè; ARBUSSÀ, Anna; ESCALANTE, Raül. *Cuina de relacions: anàlisi de la concentració geogràfica de restaurants amb estrelles Michelin a Catalunya*. Barcelona / Girona: Universitat de Barcelona / Universitat de Girona, 2016, 149 p.

GARCIA-ARBÓS, Salvador. *Atenció, cuina! Continuem el viatge: 1965-1966 - 2015-2016*. Girona: Escola d'Hostaleria i Turisme de Girona, 2016, 114 p.

HISTÒRIA I BIOGRAFIA

BATALLA I GALIMANY, Ramon. *Jaume Miravittles i Navarra: Els anys de joventut (1906-1939)*. Figueres: Ajuntament de Figueres, 2016, 435 p.

BORRELL I SABATER, Miquel. *S'Agaró i Sant Pol: les perles de la Costa Brava*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Castell-Platja d'Aro / Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, 2016, 193 p.

CARBÓ I BOSCH, Mercè. *La veu silenciada*. Girona: Curbet, 2016, 189 p.

GALÍ I FARRÉ, Jordi. *Alcaldes de Girona: 1931-1939*. Girona: Ajuntament de Girona, 2016, 241 p.

GIL TORT, Rosa Maria [et al.]. *Antic hospital de Santa Caterina: 350 anys d'esperit de servei*. Girona: Diputació de Girona, 2016, 219 p.

GOMIS I MESTRE, Cels. *La bruixa catalana* [edició de Cels Gomis i Serdañons; pròleg d'Adrià Pujol Cruells; il·lustracions de David Granato]. La Bisbal d'Empordà: Sidillà, 2016, 281 p.

JOHNSTONE, Nancy J. *Un hotel en la Costa Brava (Tossa de Mar, 1934-1939)* [edició de Miquel Berga]. Barcelona: Tusquets, 2016, 413 p.

NOLLA, Josep Maria [et al.]. *Baix imperi i antiguitat tardana al sector nord-oriental de la prouincia Tarraconensis. De l'adveniment de Dioclecià a la mort de Carlemany*. Girona: Universitat de Girona / Documenta Universitaria, 2016, 580 p.

PUIGVERT, Joaquim; PUNCERNAU, Carles (eds.). *Pere Alsius i Torrent (1839-1915): Un farmacèutic entre la Renaixença literària i la científica*. Banyoles: Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, 2016, 244 p.

VALLS I GRAU, Josep. *20 mesos companys, 50 anys amics: els voluntaris del Regiment d'Artil·leria 22 de Girona celebrem els 50 anys de l'alliberament. Febrer 1966 - febrer 2016* [dibuixos de Lluís Mateu i Riera]. Girona: Curbet, 2016, 59 p.

VIADER I GUSTÀ, Fernando. *Genealogies: 383 genealogies de famílies gironines* [edició de Narcís de Puig i de Traver]. Girona: Narcís de Puig i de Traver, 2016, 668 p.

VILALLONGA, Mariàngela (ed.). *Dolors Condom en el record*. Girona: Universitat de Girona, 2016, 102

LITERATURA

BERTRANA, Prudenci. *Tots els contes* [edició d'Agnès Prats; introducció de Xavier Pla]. Girona: Ela Geminada, 2016, 992 p.

CASAS, Miquel. *Truc de festes*. Girona: Curbet, 2016, 262 p.

COLL TEIXIDOR, Joan. *El tresor que tot hom cerca: un viatge a les illes de les emocions*. Girona: Barballum, 2016, 105 p.

ESCALA, Isidre. *No són versos haikus ni poemes, són flors escapçades*. Girona: Curbet / Mínima, 2016, 489 p.

GARCIA I CORNELLÀ, Dolors [et al.]. *Llegendes de Mas Ritort*. Girona: Fundació Plataforma Educativa, 2016, 110 p.

KAVAFIS, Konstantinos. *Poemes* [edició d'Eusebi Ayensa]. Figueres: Cal·lígraf, 2016, 243 p.

PAIROLÍ, Miquel. *L'escaire rodó: Antologia d'articles a El Punt Avui (2000-2011)*. Girona: El Punt Avui, 2016, 286 p.

POLÍTICA

BARNADAS I PUIGFERRER, Joan. *Eveli Barnadas Vila: bon olot i millor patrici (1870-1950)*. Olot: Ajuntament d'Olot, 2016, 151 p.

CARRERAS DE CABRERA, F. Xavier. *Depuració de la conducta política i social dels metges gironins (1939-1946)*. Girona: Col·legi Oficial de Metges de Girona, 2016, 178 p.

TERRITORI

ABARCA, Puri. *Un passeig per Palafrugell*. Palafrugell / Girona: Ajuntament de Palafrugell / Diputació de Girona, 2016, 248 p.

BOSCH, Mònica; PUIGVERT, Joaquim (eds.). *Girona en època contemporània: les capitalitats de la ciutat (1800-1939)*. Girona: Ajuntament de Girona, 2016, 213 p.

BOSCH, Rafel. *Quatre estacions: L'hivern*. Tallada d'Empordà: Ajuntament de la Tallada d'Empordà, 2016, 79 p.

CODINA GIRONELLA, Pere. *Vivències d'un gironí a Terra Santa*. Girona: Fundació Metalquímia, 2016, 246 p.

GINESTA PORTET, Xavier. *Periodisme amb microscopi: viatges i excursions militants en la «geografia de l'espardeunya»*. Girona: Curbet, 2016, 155 p.

NOGUÉ, Joan; PUIGBERT, Laura; BRETCHA, Gemma (eds.). *Paisatge, patrimoni i aigua: la memòria del territori*. Olot: Observatori del Paisatge, 2016, 254 p.